

Дуже яскравим прикладом існування ще одного напрямку патріотизму слугують події революції Гідності в Україні. Ці події не були проявами ані державного, ані національного патріотизму у чистому вигляді, тому, що наприкінці 2013 року не було прямої загрози існуванню ані державі Україна, ані існуванню української нації у короткостроковій перспективі. З іншого боку, були наявні усі найзначніші риси патріотизму, це й емоційне піднесення, й активно-діяльна форма, й самопожертва, тощо. Але до якого ж саме об'єкту? Про це написано багато статей та проголошено чимало промов. Народ України захищав свій цивілізаційний вибір. Тобто це був прояв рушійної сили бачення народу до якої саме спільноти націй у цивілізаційному вимірі він себе відносить після реалізації права на самовизначення. Таким чином можна стверджувати існування ще одного напрямку цього явища – світоглядного патріотизму.

У сучасних умовах, в умовах посилення конфронтації між центрами сили у світі цей вид патріотизму може зайняти домінуюче положення, а виборені європейський та євроатлантичний вектори розвитку нашої держави можна вважати проявами світоглядного патріотизму народу України.

Список використаної літератури

1. Академічний тлумачний словник. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/patriotyzm>.
2. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. Акад. держ. Упр. При Президентіві України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. – К.: НАДУ, 2011. Т. 3: Історія державного управління / наук.-ред. колегія: А. М. Михненко (співголова), М. М. Білинська (співголова) та ін. – 2011. – 788 с.
3. Енциклопедія політичної думки. – Режим доступу: <http://slovopedia.org.ua/40/53407/261250.html>.
4. Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона. – Режим доступу: <http://bibliograph.com.ua/bep/96.htm>.
5. Патріотизм. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.

СЕКЦІЯ 4

Тенденції розвитку державного управління на місцевому та регіональному рівні: правовий аспект

Тігран АРУШАНЯН

аспірант кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом НАДУ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Нормативно-правове регулювання розвитку ресурсного потенціалу регіону вписується в рамки державного регулювання в цілому. Розвиток ресурсного потенціалу представляє собою процес експлуатації ресурсів з метою задоволення матеріальних і духовних потреб суспільства.

Нормативно-правове регулювання розвитку ресурсного потенціалу регіону має сприяти нівелюванню екстерналій і ефективному розподілу як вичерпних, так і невичерпних ресурсів, визначаючи їх як суспільні блага. Першочергове значення для ефективного розвитку ресурсного потенціалу регіону має його якісне нормативно-правове забезпечення.

На жаль, тривалий процес становлення українського законодавства у сфері публічного управління регіональним розвитком досі ще не закінчився, а існуючі проблеми залишаються не вирішеними. Незважаючи на багаточисельні нормативні акти, спрямовані на удосконалення державної регіональної політики, окремі її напрямки продовжують страждати від неповноти, суперечливості та неузгодженості нормативно-правового регулювання.

З метою узагальнення правової теорії і практики розвитку ресурсного потенціалу регіону, доцільним є проведення систематизації відповідного чинного законодавства з виділенням наступних груп нормативних актів:

1. Конституція України та Кодекси України (Земельний, Лісовий, Водний, Про надра та ін.), в яких закріплені загальні засади розвитку регіонів. Так, зокрема, ст. 132 Конституції зазначає, що «територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій» [1].

2. Профільне спеціальне законодавство щодо розвитку ресурсного потенціалу регіону. До нього відносяться, в першу чергу, Закони України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 1 липня 2010 р.

№ 2411-VI [8] та «Про стимулювання розвитку регіонів» від 8 вересня 2005 р. № 2850-IV [7]. Так, Законом «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» визначаються засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів. Закон «Про стимулювання розвитку регіонів» спрямований на визначення правових, економічних та організаційних засад реалізації державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів.

У контексті розгляду даного питання, на окрему увагу заслуговує Закон «Про засади державної регіональної політики», який визначає основні правові, економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної регіональної політики як складової частини внутрішньої політики України [11].

Законодавство, орієнтоване на розвиток окремих складових ресурсного потенціалу регіону. Сюди можна віднести нормативно-правові акти, спрямовані на формування фінансової бази регіонів – Бюджетний та Податковий кодекси, а також нормативно-правові акти планувального характеру, метою яких є планування економічного розвитку та просторового облаштування території: Закон «Про регулювання містобудівної діяльності» [9], що встановлює правові та організаційні основи містобудівної діяльності і спрямований на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів та Закон «Про Генеральну схему планування території України» [5], який визначає пріоритети та концептуальні вирішення планування і використання території країни, вдосконалення систем розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, розвитку виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, формування національної екологічної мережі.

Механізми реалізації ресурсного потенціалу регіону закріплює Закон України «Про державні цільові програми» [6]. Закон визначає засади розроблення, затвердження та виконання державних цільових програм як комплексу взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць.

Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку України» [4] встановлює правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку України, окремих галузей економіки та окремих адміністративно-територіальних одиниць як складової частини загальної системи державного регулювання економічного і соціального розвитку держави. Законом встановлюється загальний порядок розробки, затвердження та виконання зазначених прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку, а також права та відповідальність

учасників державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку. Недоліком даної групи нормативно-правових актів залишається відсутність прив'язки регіональних прогнозних та програмних документів до регіональних стратегій розвитку, схем планування території регіонів.

Законодавство, яке визначає статус та повноваження органів в системі формування та реалізації державної регіональної політики та ресурсного потенціалу регіону. В першу чергу, це закони про органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування: «Про місцеве самоврядування в Україні» [2], «Про місцеві державні адміністрації» [3], «Про центральні органи виконавчої влади» [10].

Підзаконні нормативні акти, серед яких помітне місце займає Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року [12]. Державна стратегія спрямована на практичну реалізацію заходів щодо розвитку ресурсного потенціалу регіону. Вона визначає цілі державної регіональної політики та основні завдання центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, спрямовані на досягнення зазначених цілей, а також передбачає узгодженість державної регіональної політики з іншими державними політиками, які спрямовані на територіальний розвиток.

За результатами проведеного аналізу чинної нормативно-правової бази регулювання розвитку ресурсного потенціалу регіону слід зазначити, що законодавцем проведена значна і серйозна робота, спрямована на реформування державної регіональної політики в цілому.

Однак, сформоване протягом 1991-2018 рр. законодавство у сфері розвитку ресурсного потенціалу регіону не створило цілісної та взаємоузгодженої системи, елементи якої гармонізовані між собою. На жаль, вони побудовані на різних підходах, містять різні пріоритети та способи правового регулювання. Досі не вдалося вибудувати ефективний механізм державного регулювання розвитку ресурсного потенціалу регіону. Нагальними залишаються проблеми удосконалення та зміцнення ресурсного потенціалу регіонів.

Тому сьогодні актуальним завданням залишається перегляд усього масиву законодавства, що в тій чи іншій мірі має відношення до реалізації цієї політики. На нашу думку, необхідно внести зміни до нормативно-правових актів у частині активізації залучення територіальної громади, громадських організацій, органів самоорганізації населення до вирішення питань підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу регіонів.

Список використаної літератури

1. Конституція України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21

травня 1997 р. № 280/97-ВР. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.

3. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.

4. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку України: Закон України від 23 березня 2000 р. № 1602-III. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.

5. Про Генеральну схему планування території України: Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3059-III. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14>

6. Про державні цільові програми: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1621-IV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>.

7. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України від 8 вересня 2005 р. № 2850-IV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>.

8. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 1 липня 2010 р. № 2411-VI. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.

9. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>.

10. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.

11. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.

12. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року: затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.

Андрій БЛИЗНЮК

к. держ. упр., докторант Міжрегіональної академії управління персоналом

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Україна обрала стратегічний курс на інтеграцію до структур Європейського Союзу. Безперечно, для реалізації цієї мети необхідно виконати низку умов, серед яких однією з найголовніших є активний регіональний розвиток. Про це йдеться в Декларації щодо регіоналізму, прийнятої Асамблеєю Європейських регіонів (1996 р.). У документі зокрема зазначено, що регіони мають взяти на себе відповідальність у

таких галузях, як економіка, культура і туризм. Це положення знайшло подальший розвиток і в Європейській хартії місцевого самоврядування, за якою вплив держави на формування рекреаційної сфери має здійснюватися різними шляхами і на різних територіальних рівнях – місцевому, регіональному, загальнонаціональному і навіть міждержавному.

Сучасний розвиток рекреаційної сфери в Україні показує, що ефективність державної рекреаційної політики перш за все визначається досконалістю її нормативно-правової бази.

В контексті цього зауважимо, що рекреаційна діяльність являє собою складний комплексний предмет правового регулювання, який регулюється як загальними, так і спеціальними нормативно-правовими актами. Загальні акти характеризуються тим, що предмет їх регулювання досить широкий та охоплює як рекреаційні, такі і інші суспільні відносини; спеціальні – це акти, що цілком присвячені питанням рекреаційної сфери [2, с. 80]. Основу нормативно-правового забезпечення функціонування національного ринку рекреаційних послуг, державного регулювання та управління розвитку рекреації в Україні складають Закони України, укази президента, акти Кабінету Міністрів України, галузеві стандарти, міжнародні акти та інші нормативно-правові акти, які у своїй сукупності створюють умови для ефективної співпраці органів державної влади, органів місцевого самоврядування, місцевих органів, що здійснюють регулювання в галузі рекреації та розвитку рекреаційного бізнесу держави.

На сьогодні в Україні склалася ситуація, коли, з одного боку, уже є певний досвід законодавчого регулювання рекреаційної галузі, а з другого – існує проблема гострої необхідності розширення нормативно-правового забезпечення рекреаційної діяльності у зв'язку з виникненням низки якісно нових, соціально-економічних, суспільно-політичних та інших умов. Відтак, чинна нормативно-правова база не відповідає сучасним тенденціям розвитку галузі, так як не забезпечує урахування особливостей її функціонування, глибокого проникнення в суть проблем та цілеспрямовану комплексну рекреаційну політику держави. В діючих нормативно-правових актах не визначені питання щодо налагодження взаємодії між державними органами влади і підприємницькими структурами, їх роль і значення в процесах розвитку рекреаційної сфери [1, с. 385].

Більшість діючих програм розвитку рекреаційної сфери носять декларативний характер, містять загальну інформацію про стан галузі, основні проблеми, наявний ресурсний потенціал, що може бути використаний з метою їх вирішення, сукупність запланованих заходів. Однак, негативним фактом є відсутність визначення джерел отримання ресурсів для здійснення запланованих заходів, критеріїв для перевірки стану їх виконання, а також відповідальних осіб.

Однією із важливих проблем, порівняно з розвиненими країнами